

Tine Riis Andersen, ph.d.-stipendiat

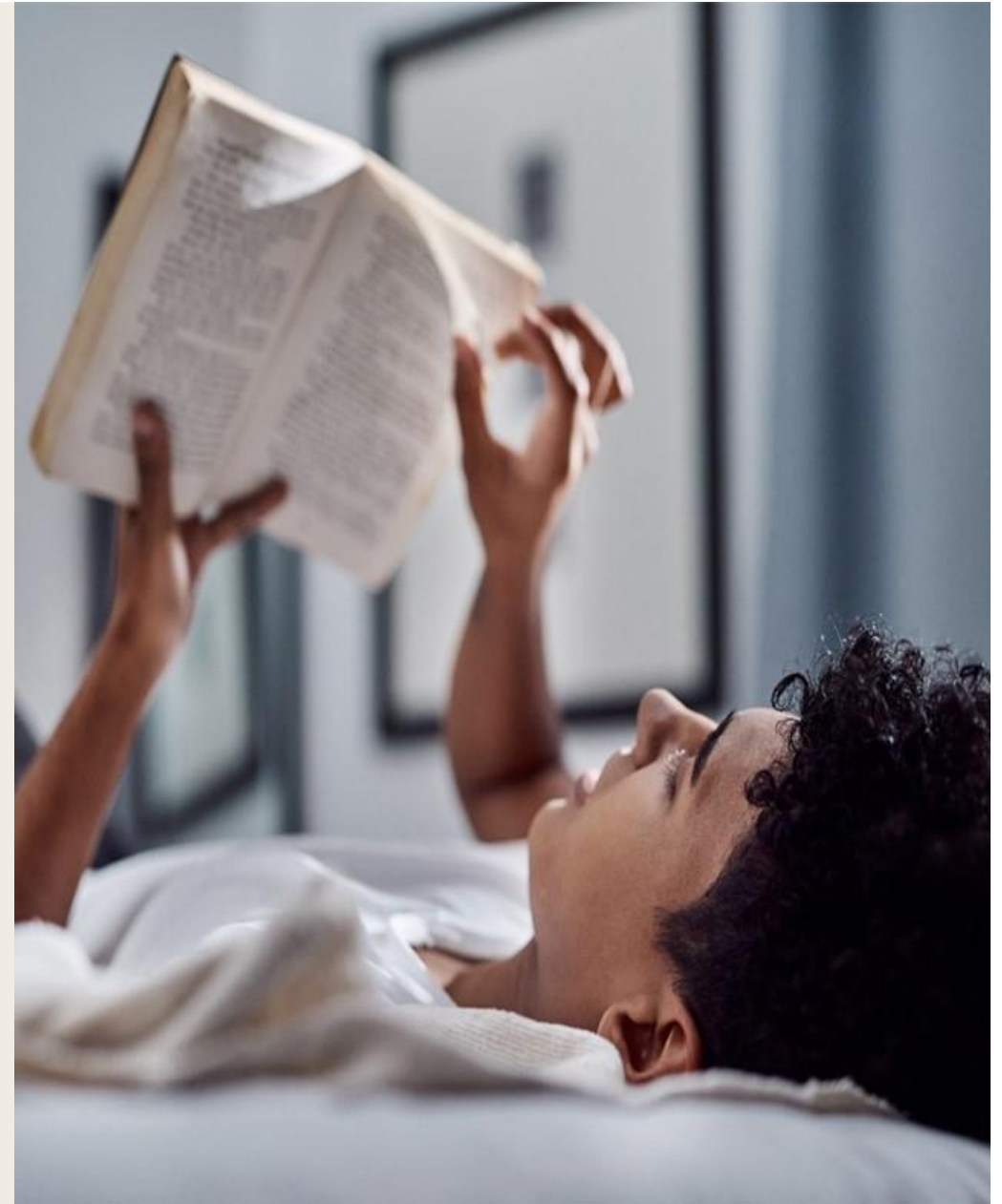
Fælleslæsning som et præstationsfrit rum i eller udenfor klasserummet

Nasjonal konferanse om lesing, 27.-28. marts 2023, Hotel Clarion, Sola

Elevernes læsemotivation er
faldende

Faldende læsemotivation

- PISA report (OECD 2021):
 - nedgang i fritidslæsning og øget skærmtid
 - 50% af teenagere i Norge læser ikke i fritiden
 - 43% i 2000 → 58% i 2018, læser kun hvis jeg skal (Frønes & Jensen, 2020).

Hvorfor er det vigtigt?

- Fordele ved fritidslæsning
 - Læsefærdigheder og general læring (Cunningham & Stanovich, 1997; Mol & Bus, 2011; Sullivan & Brown, 2015; Torppa et al. 2020).
 - Men også «globale» færdigheder:
 - Empati og perspektivtagning (Nussbaum, 1997; Keen 2007).
 - Kreativ og kritisk tænkning (Judith Langer)

Shared Reading – en oplevelsesorienteret læsepraksis

Shared Reading

- Shared Reading, Guidet fælleslæsning (DK), Samlesing/felleslesing (NO)
- Læsepraksis udviklet af The Reader i Liverpool (<https://www.thereader.org.uk/>)
- En kollektiv, faciliteret læsepraksis med højtlesning og samtale
- Kombination af prosa og poesi

Sentrale aspekter

- «Live» læseoplevelse (ikke retrospektiv)
- Fælles leseoplevelse
- Fokus på personlig respons
- Ikke noget som er rigtigt eller forkert
 - Åben tilnærmning: «Hvordan-spørgsmål» i stedet for «hvorfor»

Forskning på ulike grupper

Mental helse

Demente

Kronisk smerte pasienter

Alm. folkehelse og sosialt utsatte grupper

Fængselsindsatte

Kræftpasienter

SR-studier uden sundhedsfokus

Steenberg, 2014; Gray et al., 2016; Dowrick et al., 2012; Billington et al., 2010; Robinson, 2008a; Ellis et al., 2019; Longden et al., 2016; Billington, Carroll, et al., 2013; Billington, 2011; Billington et al., 2016; Canning, 2018; Brown et al., 2019; Payne, 2020; Billington et al., 2014; Billington et al., 2017; Ohlsson et al., 2018; Robinson, 2008b; Hodge et al., 2007; P. Davis & Magee, 2016; Andersen, 2022)

Forskning i DK

- Guidet fælleslæsning som en praksis i gruppearbejde for 6. klasse
- Ind i litteraturen – ud i verdenen (videregående)
- Nyt samarbejde mellem undervisningsministeriet og Læseforeningen → teste guidet fælleslæsning i 8. og 4. klasser

Status i Norge

- Shared Reading på flere videregående skoler, men ingen forskning.
- Skolebibliotekarer som er uddannet læseledere, ikke læreren.
- Ulike fremgangsmåder:
 - Opdeling af klasse i to
 - Frivilligt udenfor skoletid
 - Udenfor klasserummet, men obligatorisk
 - I klasserummet

Ulike «modeller»

Shared Reading som en praksis i gruppearbejde

Opleve en ny måde at læse og arbejde med tekster

Shared Reading som et frivilligt tilbud udenfor klasserummet for de elever som interesserer sig for litteratur

Litterært fællesskab

Shared Reading som et obligatorisk supplement til Dansk undervisning udenfor klasserummet

Etablere et præstationsfrit rum

Fondsansøgning i gang

- Ansøgning om midler til at samle op erfaringer og udarbejde Shared Reading model til at teste på videregående skoler.
- Har I shared reading grupper på jeres videregående skole?
 - Kontakt: tine.r.andersen@uis.no

Ind i litteraturen – ud i verdenen

- Læseforeningens pilotprojekt på videregående (DK)
- Model 1: SR som en del af gruppearbejde i klasserummet, eleverne optrænet som læseguides af Læseforeningens frivillige.
- Elevernes erfaringer:
 - SR // «gruppelæsning»

Gruppelæsning

Def: Individuel læsning, svare på spørgsmål og så dele efterfølgende (deling ikke inkluderet i læsningen)

Samtalen (Shared Reading)

Def: Fælleslæsning (højtlesning) og samtale undervejs (deling inkluderet)

Mere «fast» på sin egen forståelse af teksten

Mere «spredt ud» med flere forskellige svar

Skal bare igennem det uden samtale

«Flydende» steder i teksten i højtlesning gør det oplagt at stoppe op og tale om det

Bruger ikke hinandens læseoplevelse – svarer på spørgsmåls og ikke mere

Får andres synsvinkler koblet på undervejs hvilket fremmer forståelsen af teksten

Stift

Naturlig

Analyserer

Taler om teksten

Alle finder ud af det samme

Nye forståelser/måder at se det på

Tørt og kedeligt

Næsten sjovt

Potentialer

- Højtlesning

«Man får ligesom plads til at forstå teksterne bedre – i stedet for bare at læse henover det. Det her med at man læser højt og går ned i tempo, så kan man bedre forstå det på en eller anden måde. Der er mere plads til det.»

«Jeg er meget enig i det der med at når man læser det højt, så får man alle ordene med, så man får egentlig betydningen med af det der står, i stedet når man læser for sjov derhjemme. Så læser man jo lidt hurtigere og måske mere hvert andet ord. Det hjælper meget at komme ned i tempo og læse højt, for så får man det hele med»

Potentialer

- Deling af (personlige perspektiver)

Elev: Altså jeg synes det er meget sjovt... det der med at vi har alle sammen noget helt forskelligt og forskellige baggrunde og det kommer også til udtryk i hvert vores, i hvordan vi har forstået teksten

Interviewer: Ja, hvordan var det?

Elev: Hmmm. Jeg synes det var sjovt at se og høre hvordan de andre havde nogle helt andre ideer end dem jeg havde

Potentialer

- Fælles oplevelse

«Ja jeg føler lidt det var ligesom hvis du havde været i biografen med dine venner og så skulle snakke om filmen bagefter i forhold til hvis du bare havde set filmen på dit værelse individuelt. Altså det giver en eller anden form for fællesskab; altså at man gør det på den måde sammen i forhold til at vi sidder ved hvert vores gruppebord og læser den, svarer på spørgsmål og så deler det bagefter»

Udfordringer ved Shared Reading i en skolekontekst

En læsepraksis baseret på læselyst når der ikke er læselyst

«Det særligt udfordrende i dette forløb har været de eleverne som ikke er motiveret og ikke engagerer sig i undervisningen eller sine klassekammerater. Dem som ikke føler ansvar for at projektet skal lykkes og nogen form for forpligtelse for fællesskabet. Hvad stiller man op med dem?»
(lærer i HF-klasse (yrkesfag)).

- Mangel på relevans, tidsspilde, ineffektivt

Problemstillinger

- Skal SR være en del af undervisningen?
- SR er et præstationsfrit rum, men det kan være svært at praktisere i en skolesetting.
 - Risiko for at et skolemindset med præstation og vurdering kan blive taget ind i SR

Opsummering

- Shared Reading kan have et potentiale i videregående klasser enten som en arbeidsmetode i gruppearbejde, som et frivilligt tilbud eller som et præstationsfrit rum udenfor klasserummet.
- Der er brug for mere forskning i Shared Reading i en skolekontekst til at udprøve ulike modeller.

Marie Skłodowska-
Curie grant
agreement No 860516.

Tusind tak for jeres
opmærksomhed 😊

Kontakt: tine.r.andersen@uis.no

Bibliografi

Andersen, T. R. (2022) Regaining autonomy, competence, and relatedness: Experiences from two Shared Reading groups for people diagnosed with cancer. *Front. Psychol.* 13:1017166.

Billington, J. (2011). "Reading for Life": Prison Reading Groups in Practice and Theory. *Critical Survey*, 23(3), 67–85.
<https://doi.org/10.3167/cs.2011.230306>

Billington, J., Carroll, J., Davis, P., Healey, C., & Kinderman, P. (2013). A literature-based intervention for older people living with dementia. *Perspectives in Public Health*, 133(3), 165–173. <https://doi.org/10.1177/1757913912470052>

Billington, J., Dowrick, C., Hamer, A., Robinson, J., & Williams, C. (2010). *An investigation into the therapeutic benefits of reading in relation to depression and well-being*. University of Liverpool.

Billington, J., Farrington, G., Lampropoulou, S., Lingwood, J., Jones, A., Ledson, J., McDonnell, K., Duirs, N., & Humphreys, A.-L. (2017). A comparative study of cognitive behavioural therapy and shared reading for chronic pain. *Medical Humanities*, 43(3), 155–165.
<https://doi.org/10.1136/medhum-2016-011047>

Billington, J., Humphreys, A. L., Jones, A., & McDonnell, K. (2014). A literature-based intervention for people with chronic pain. *Arts & Health*, 8(1), 13–31. <https://doi.org/10.1080/17533015.2014.957330>

Billington, J., Longden, E., & Robinson, J. (2016). A literature-based intervention for women prisoners: Preliminary findings. *International Journal of Prisoner Health*, 12, 230–243. <https://doi.org/10.1108/IJPH-09-2015-0031>

Bibliografi

Brown, A., Howard, V., & Martin, J. G. (2019). Shared Reading for Strengthened Relationships among Those Experiencing Maternal Incarceration. *Library Quarterly*, *89*(3), 203–216. <https://doi.org/10.1086/703468>

Canning, P. (2018). *The influence of Stylistics on Reading as a Social Practice in Restricted Environments*.

Davis, P., & Magee, F. (2016). *What Literature Can Do*.

Davis, P. P., Billington, D. J., Corcoran, P. R., Gonzalez-Diaz, D. V., Lampropoulou, D. S., Farrington, D. G., Magee, F., & Walsh, E. (n.d.). *Assessing the intrinsic value of The Reader Organisation's Shared Reading Scheme*. 25.

Dowrick, C., Billington, J., Robinson, J., Hamer, A., & Williams, C. (2012). Get into Reading as an intervention for common mental health problems: Exploring catalysts for change. *Medical Humanities*, *38*(1), 15–20. <https://doi.org/10.1136/medhum-2011-010083>

Ellis, C., McCann, E., & Dalsgård, A. L. (2019). *Reading for Depression/Mental Health* (pp. 71–90). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-21762-4_5

Gray, E., Kiemle, G., Davis, P., & Billington, J. (2016). Making sense of mental health difficulties through live reading: An interpretative phenomenological analysis of the experience of being in a Reader Group. *Arts & Health*, *8*(3), 248–261. <https://doi.org/10.1080/17533015.2015.1121883>

Bibliografi

Hodge, S., Robinson, J., & Davis, P. (2007). Reading between the lines: The experiences of taking part in a community reading project. *Medical Humanities*, 33(2), 100–104. <https://doi.org/10.1136/jmh.2006.000256>

Jones, S., & Harvey, K. (2015). 'He should have put them in the freezer': Creating and connecting through shared reading. *Journal of Arts & Communities*, 7(3), 153–166. https://doi.org/10.1386/jaac.7.3.153_1

Jones, S., & Harvey, K. (2020). Participation, Perplexity and Plurality: Exploring the Shared Reading of a "Difficult" Poem. *Changing English*, 27(1), 34–49. <https://doi.org/10.1080/1358684X.2019.1702455>

Longden, E., Davis, P., Carroll, J., Billington, J., & Kinderman, P. (2016). An evaluation of shared reading groups for adults living with dementia: Preliminary findings. *Journal of Public Mental Health*, 15(2), 75–82. <https://doi.org/10.1108/JPMH-06-2015-0023>

Moy, Janella. 2017. Reading and writing one's way to wellness. The history of Bibliotherapy and Scriptotherapy, in *New Directions in Literature and Medical Studies*, red. Stephanie M. Hilger, London: Palgrave Macmillan.

Nussbaum, M, (1997) *Cultivating Humanity. A classical Defense of Reform in Liberal Education*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Bibliografi

Ohlsson, A., Ingemansson, M., Forslid, T., Grelz, H., Gustafsson, A. W., Järholm, K., & Fischer, M. R. (2018). Book talks among people with chronic non-cancer pain. Literary meaning making in a shared reading group. *Working Papers in Medical Humanities*, 4(1), 1–22.

Robinson, J. (2008a). *Reading and Talking: Exploring the experience of taking part in reading groups at the Vauxhal Health Care Centre* (No. 115/08). HaCCRU Research Report.

Robinson, J. (2008b). *Reading and Talking: Exploring the experience of taking part in reading groups at the Walton-Neuro-Rehabilitation Unit (NRU)* (No. 114/08). HaCCRU Research Report.

Rosenblatt, L. M. (1975) *The Reader, The text, The poem*. Corbondale: Southern Illinois University Press.

Skjerdingsstad, K. I., Tangerås, T. M., & Kuzmicova, A. (2019). Shared reading as an affordance-nest for developing kinesic engagement with poetry: A case study. *Cogent Arts & Humanities*, 6(1), 1688631. <https://doi.org/10.1080/23311983.2019.1688631>

Steenberg, M. (2014). Text Technology: Building Subjective and Shared Experience in Reading. *Journal of Cognition & Culture*, 14(5), 357–372. <https://doi.org/10.1163/15685373-12342131>

Suzanne, K. (2007) *Empathy and the Novel*. Oxford University Press

Lesesenteret

Nasjonalt senter for
leseopplæring og leseforskning

Universitetet i Stavanger

lesesenteret.no